Euroopan parlamentti
2014-2019

Istuntoasiakirja

B8-0230/2019

26.3.2019

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

suullisesti vastattavan kysymyksen B8-0017/2019 johdosta

työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan mukaisesti

oikeusvaltioperiaatteen ja korruption torjunnan tilanteesta EU:ssa ja erityisesti Maltassa ja Slovakiassa
(2018/2965(RSP))

Sophia in ’t Veld
kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puolesta

B8-0230/2019

Euroopan parlamentin päätöslauselma oikeusvaltioperiaatteen ja korruption torjunnan tilanteesta EU:ssa ja erityisesti Maltassa ja Slovakiassa
(2018/2965(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2, 4, 5, 6, 7, 9 ja 10 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 20 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 6, 7, 8, 10, 11, 12 ja 47 artiklan,

– ottaa huomioon Venetsian komission 110. täysistunnossaan (Venetsiassa 10.–11. maaliskuuta 2017) hyväksymän lausunnon kysymyksistä, jotka liittyvät Slovakian tasavallan perustuslakituomioistuimen tuomarien nimittämiseen,

– ottaa huomioon Venetsian komission 117. täysistunnossaan (Venetsiassa 14.–15. joulukuuta 2018) hyväksymän lausunnon perustuslaillisista järjestelyistä, toimivallan jaosta, oikeuslaitoksen riippumattomuudesta ja lainsäädännön noudattamisen valvonnasta Maltassa,

– ottaa huomioon 23. tammikuuta 2019 annetun komission kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyt Euroopan unionissa” (COM(2019)0012),

– ottaa huomioon 16. tammikuuta 2014 antamansa päätöslauselman unionin kansalaisuuden myymisestä[1] ja komission ja Maltan viranomaisten 29. tammikuuta 2014 yhteisesti lehdistölle antaman lausunnon Maltan yksityisiä sijoittajia koskevasta ohjelmasta,

– ottaa huomioon 25. lokakuuta 2016 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta[2] ja 14. marraskuuta 2018 antamansa päätöslauselman kattavan EU-mekanismin tarpeesta demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien suojelemiseksi[3],

– ottaa huomioon 15. marraskuuta 2017 antamansa päätöslauselman oikeusvaltioperiaatteen toteutumisesta Maltalla[4],

– ottaa huomioon 1. maaliskuuta 2018 antamansa päätöslauselman komission päätöksestä käynnistää SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukainen menettely Puolan tilanteen

[1] EUVL C 482, 23.12.2016, s. 117.
[2] EUVL C 215, 19.6.2018, s. 162.
[3] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0456.
[4] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2017)0438.

johdosta[5] sekä sitä ennen 13. huhtikuuta 2016 antamansa päätöslauselman Puolan tilanteesta[6], 14. syyskuuta 2016 antamansa päätöslauselman Puolan viimeaikaisista tapahtumista ja niiden vaikutuksesta Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettuihin perusoikeuksiin[7] ja 15. marraskuuta 2017 antamansa päätöslauselman oikeusvaltion ja demokratian tilasta Puolassa[8],

– ottaa huomioon 19. huhtikuuta 2018 antamansa päätöslauselman tutkivien journalistien suojelusta Euroopassa: slovakialaisen journalistin Ján Kuciakin ja Martina Kušnírován tapaus[9],

– ottaa huomioon 3. toukokuuta 2018 antamansa päätöslauselman tiedotusvälineiden moniarvoisuudesta ja vapaudesta Euroopan unionissa[10],

– ottaa huomioon 12. syyskuuta 2018 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta, jolla neuvostoa pyydetään toteamaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja[11], sekä sitä ennen 10. kesäkuuta 2015[12], 16. joulukuuta 2015[13] ja 17. toukokuuta 2017[14] antamansa päätöslauselmat Unkarin tilanteesta,

– ottaa huomioon 13. marraskuuta 2018 antamansa päätöslauselman oikeusvaltioperiaatteen toteutumisesta Romaniassa[15],

– ottaa huomioon 22. maaliskuuta 2018 päivätyn kertomuksen kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan ja talousarvion valvontavaliokunnan tilapäisen valtuuskunnan vierailusta Slovakiaan 7.–9. maaliskuuta 2018,

– ottaa huomioon 30. tammikuuta 2019 päivätyn kertomuksen talousarvion valvontavaliokunnan tiedonhankintamatkasta Slovakiaan 17.–19. joulukuuta 2018,

– ottaa huomioon 11. tammikuuta 2018 päivätyn kertomuksen kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan ja epäilyjä rahanpesuun, veronkiertoon ja veropetoksiin liittyvästä unionin oikeuden rikkomisesta ja unionin oikeutta sovellettaessa ilmenneistä hallinnollisista epäkohdista käsittelevän tutkintavaliokunnan (PANA) tilapäisen valtuuskunnan vierailusta Maltaan 30. marraskuuta – 1. joulukuuta 2017,

– ottaa huomioon 16. marraskuuta 2018 päivätyn kertomuksen kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan tilapäisen valtuuskunnan vierailusta Maltaan ja Slovakiaan 17.–20. syyskuuta 2018,

---

[5] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0055.
[6] EUVL C 58, 15.2.2018, s. 148.
[7] EUVL C 204, 13.6.2018, s. 95.
[8] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2017)0442.
[9] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0183.
[10] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0204.
[11] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0340.
[12] EUVL C 407, 4.11.2016, s. 46.
[13] EUVL C 399, 24.11.2017, s. 127.
[14] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2017)0216.
[15] Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0446.

– ottaa huomioon kuulemiset ja näkemystenvaihdot työryhmässä (oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmä), jonka yleisenä tehtävänä on tarkkailla oikeusvaltioperiaatteen ja korruption torjunnan tilannetta EU:ssa ja käsitellä erityisiä tilanteita varsinkin Maltassa ja Slovakiassa ja jonka kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta perusti 4. kesäkuuta 2018 Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen ja sen rahanpesun vastaisia toimenpiteitä arvioivan asiantuntijakomitean (Moneyval), kansallisten laitosten ja viranomaisten, komission edustajien, EU:n virastojen, kuten Europolin, ja eri sidosryhmien, myös Maltan ja Slovakian kansalaisyhteiskunnan edustajien ja väärinkäytösten paljastajien kanssa,

– ottaa huomioon komissiolle esitetyn kysymyksen oikeusvaltioperiaatteen ja korruption torjunnan tilanteesta EU:ssa ja erityisesti Maltassa ja Slovakiassa (O-000015/2019 – B8-0017/2019),

– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan päätöslauselmaesityksen,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 2 kohdan,

A. ottaa huomioon, että 4. kesäkuuta 2018 perustettiin oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmä, jonka yleisenä tehtävänä on tarkkailla oikeusvaltioperiaatteen ja korruption torjunnan tilannetta unionissa ja käsitellä erityisiä tilanteita varsinkin Maltassa ja Slovakiassa;

B. toteaa, että oikeusvaltioperiaate, demokratian kunnioittaminen, ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä EU:n perussopimuksissa ja kansainvälisissä ihmisoikeusvälineissä vahvistetut arvot ja periaatteet ovat unionille ja sen jäsenvaltioille kuuluvia velvoitteita, joita on noudatettava;

C. ottaa huomioon, että SEU-sopimuksen 6 artiklan 3 kohdassa vahvistetaan, että perusoikeudet, sellaisina kuin ne taataan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyssä eurooppalaisessa yleissopimuksessa (Euroopan ihmisoikeussopimus) ja sellaisina kuin ne johtuvat jäsenvaltioille yhteisistä valtiosääntöperinteistä, ovat yleisinä periaatteina osa unionin oikeutta;

D. toteaa, että EU toimii sen keskinäistä luottamusta koskevan olettaman perusteella, että jäsenvaltiot kunnioittavat demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia, sellaisina kuin ne vahvistetaan Euroopan ihmisoikeussopimuksessa, Euroopan unionin perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ja kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa;

E. katsoo, ettei jäsenvaltion järjestelmällistä kieltäytymistä noudattaa Euroopan unionin perusarvoja ja perussopimuksia, joihin se on vapaasti liittynyt, voi perustella kansallisella itsemääräämisoikeudella eikä toissijaisuusperiaatteella;

F. ottaa huomioon, että oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmä on pitänyt kokouksia eri sidosryhmien kanssa ja keskittynyt pääasiassa Maltan ja Slovakian tilanteeseen; ottaa huomioon, että Viktoria Marinovan murhan jälkeen se keskusteli myös toimittajien turvallisuudesta Bulgariassa; ottaa huomioon, että kyseisessä kokouksessa keskusteltiin myös EU:n varojen käyttöön Romaniassa ja Bulgariassa liittyviä petoksia koskevia

väitteitä tutkivien toimittajien Attila Biron ja Dimitar Stojanovin väliaikaisesta pidätyksestä;

G. panee merkille, että Daphne Caruana Galizian murha Maltassa, Ján Kuciakin ja hänen kihlattunsa Martina Kušnírován murhat Slovakiassa ja Viktoria Marinovan murha Bulgariassa ovat järkyttäneet eurooppalaista yleistä mielipidettä ja pelottaneet toimittajia EU:ssa;

H. ottaa huomioon, että näiden murhien tutkinnoissa on toistaiseksi määritetty useita epäiltyjä mutta ei ole kuitenkaan tehty päätelmiä murhien mahdollisista toimeksiantajista, vaikka se on kaikkien tärkein selvitettävä seikka; panee merkille, että Maltassa kolme henkilöä on asetettu syytteeseen ja poliisin ja tuomioistuimen murhaa koskevat tutkimukset ovat yhä käynnissä;

I. ottaa huomioon, ettei oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmä kyennyt varmentamaan tutkintojen tilannetta kaikkien näkökohtien osalta, sillä viranomaiset vetosivat oikeutettuun tarpeeseen varmistaa luottamuksellisuus tällaisten murhatapausten käsittelyn etenemiseksi;

J. ottaa huomioon, että oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmä on voinut tarkastella monia huolenaiheita, jotka liittyvät oikeusvaltioperiaatteeseen Maltassa ja Slovakiassa ja etenkin Daphne Caruana Galizian ja Ján Kuciakin työn piiriin kuuluviin aloihin;

K. toteaa, että muun muassa Daphne Caruana Galizian sukulaiset ja muut tahot ovat tiedottaneet oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmälle hänen murhansa kattavaa ja riippumatonta julkista tutkintaa koskevan vaatimuksen yhteydessä säännöllisesti etenkin sen mahdollistaneista olosuhteista, viranomaisten vastauksesta ja toimista, joilla voidaan varmistaa, ettei tällainen murha voi toistua;

L. ottaa huomioon, että Europolin kanssa tehtävän yhteistyön laajuus vaihtelee näissä tutkinnoissa;

M. toteaa, että etenkin Maltan tapauksessa Europolin edellinen johtaja oli ilmoittanut, ettei Maltan viranomaisten ja Europolin välinen yhteistyö ollut optimaalista, mutta hänen seuraajansa arvioi tilanteen sittemmin parantuneen tyydyttäväksi; toteaa Europolin edustajien kertoneen oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmän jäsenille, ettei tutkinta pääty kolmen epäillyn pidätykseen; ottaa huomioon, että Europolin asiantuntijoita nimitettiin suorittamaan erityistehtäviä tuomioistuimen tutkinnassa;

N. ottaa huomioon, että toimittaja Pavla Holcován puhelimen takavarikoinnissa Slovakiassa ei edelleenkään ole selvää, miten puhelin saatiin ja miten Europol sai siitä poimitut tiedot, vaikka Europol ilmoitti tukevansa puhelimen analysoimista;

O. ottaa huomioon, että korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan EU:ssa, myös Maltassa ja Slovakiassa, liittyy vakavaa huolta ja että tämä uhkaa heikentää kansalaisten luottamusta julkisiin instituutioihin ja saattaa luoda rikollisryhmien ja viranomaisten välille vaarallisen yhteyden;

P. ottaa huomioon, että tutkivien journalistien suuri eurooppalainen yhteenliittymä on laajalti selvittänyt ja julkaissut Daphne Caruana Galizian julkaisemia tutkimuksia;

Q. katsoo, että etenkin rahanpesun torjunta on EU:ssa riittämätöntä muun muassa siksi, että EU:n rahanpesun vastaisen lainsäädännön nykyisessä täytäntöönpanossa on aukkoja, mikä käy ilmi äskettäisistä tapauksista, joissa rahanpesun vastaisen lainsäädännön noudattamisen valvonta on ollut riittämätöntä ja joissa on ollut osallisina suuria pankkeja eri jäsenvaltioissa;

R. ottaa huomioon, että Euroopan pankkiviranomainen (EPV) totesi 8. heinäkuuta 2018 Maltan rahanpesun selvittelykeskukselle osoittamassaan suosituksessa, että rahanpesun torjunnassa on Maltassa yleisiä ja systeemisiä puutteita, jotka liittyvät varsinkin Pilatus Bank -pankin tapaukseen, mutta myönsi selvittelykeskuksen toimintasuunnitelman olevan oikeansuuntainen; toteaa komission toistuvasti havainneen, että Maltan rahanpesun selvittelykeskus on rikkonut sille EU:n rahanpesun vastaisen lainsäädännön mukaisesti kuuluvia velvoitteita ja että se ei ole pannut EPV:n suositusta täydellisesti täytäntöön; ottaa huomioon, että näin ollen komissio hyväksyi marraskuussa 2018 lausuntonsa tästä tapauksesta;

S. ottaa huomioon, että Maltassa on suuri pankkisektori ja joitakin pankkeja, jotka eivät noudata kaikkia sääntelynormeja ja -vaatimuksia, mikä kävi ilmi Pilatus Bank -pankin tapauksesta ja siitä, että Euroopan keskuspankki (EKP) peruutti sen toimiluvan;

T. toteaa, että Egrant-yhtiötä koskevaa tutkintaraporttia ei ole saatettu yleisesti saataville; toteaa, että julkistetut johtopäätökset eivät tue väitteitä, jotka yhdistävät Egrant Inc. -yhtiön omistuksen Maltan pääministeriin ja hänen vaimoonsa; toteaa, että vain pääministerillä, oikeusministerillä ja pääministerin kabinetin päällikköllä ja tiedottajalla on käytössään kokonainen ja muokkaamaton tutkintaraportti;

U. toteaa, että tutkimuksia Egrantin tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien paljastamiseksi ei ole aloitettu ja asia on edelleen selvittämättä;

V. toteaa, että 17 Black -yhtiön tosiasiallista omistajaa ja edunsaajaa koskevat paljastukset (omistajaksi ja edunsaajaksi väitetään nyt Tumas Group -yhtiön toimitusjohtajaa, jonka kanssa Maltan hallitus teki sopimuksen Electrogas-voimalaitoksen rakentamisesta Maltaan) korostavat entisestään, että tarvitaan suurempaa avoimuutta taloudellisista eduista ja yhteyksistä maan hallintoon, kuten pääministerin kabinetin päällikköön ja nykyiseen matkailuministeriin (entiseen energiaministeriin);

W. toteaa, että pääministerin kabinetin päällikkö ja nykyinen matkailuministeri (entinen energiaministeri) ovat ainoat korkea-arvoiset EU:n jäsenvaltion hallinnon virkamiehet, jotka on todettu jonkin Panama-papereissa mainitun oikeussubjektin tosiasiallisiksi omistajiksi ja edunsaajiksi; toteaa, että viimeksi mainittu todisti Euroopan parlamentin valtuuskunnalle yksikköjensä käytöstä ja antoi ilmoituksia, jotka olivat ristiriidassa Panama-tietovuodossa julkistettujen asiakirjojen kanssa;

X. toteaa, että toimittajien turvattomuus ja häirinnän ja pelottelun aiheuttama kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten kaventuminen horjuttavat vallanpitäjien valvontaa ja heikentävät kansalaisvaikuttamista;

Y. toteaa, että toimittajat, varsinkin tutkivat toimittajat, joutuvat yhä useammin strategisesti kansalaisvaikuttamista vastaan nostettavien oikeusjuttujen kohteiksi, kun tarkoituksena on pelkästään vaikeuttaa heidän työtään;

Z. toteaa, että Daphne Caruana Galizian omaiset ovat joutuneet hänen kuolemansa jälkeenkin vihakampanjoiden ja kunnianloukkauskanteiden kohteeksi, myös Maltan hallituksen jäsenten taholta, ja varapääministeri on ilmaissut näkemyksenään, että näiden kanteiden peruminen ei ole tarpeen;

AA. toteaa, että Daphne Caruana Galizian omaiset ja ystävät sekä kansalaisyhteiskunnan aktivistit joutuvat jatkuvasti puuttumaan muistoesineiden poistamiseen ja tuhoamiseen Caruana Galizian tilapäisellä muistopaikalla;

BB. toteaa, että Venetsian komissio korosti 14.–15. joulukuuta 2018 pidetyssä 117. täysistunnossaan antamassaan Maltaa koskevassa lausunnossa[16] valtioiden positiivista velvoitetta suojella toimittajia, sillä tällainen suojelu liittyy suoraan oikeusvaltioperiaatteeseen, ja painotti, että Maltan hallituksen kansainvälisenä velvoitteena on taata, että tiedotusvälineet ja kansalaisyhteiskunta voivat toimia aktiivisessa roolissa viranomaisten asettamisessa vastuuseen[17];

CC. toteaa, että Venetsian komissio painotti, että oikeuslaitoksen nimityksiä koskevan komitean (JAC) perustaminen vuonna 2016 oli Maltan viranomaisilta positiivinen askel, ja korosti myös, että oikeuslaitoksen riippumattomuuden periaatteen toteutumiseen liittyy edelleen useita huolenaiheita, jotka koskevat erityisesti syyttäjän valtuuksia ja oikeuslaitoksen rakennetta, ja että nämä huolenaiheet liittyvät Maltan yleiseen vallanjakoon ja valtaoikeuksien tasapainoon, joka suosii selkeästi toimeenpanovaltaa, erityisesti pääministeriä, jolla on laajat valtaoikeudet muun muassa oikeuslaitoksen jäseniä koskevissa ja muissa nimityksissä, eikä tämän vastapainona ole vankkaa keskinäistä valvontajärjestelmää[18];

DD. toteaa, että Venetsian komission mukaan syyttäjän valtuuksien nykyinen jakautuminen Maltalla poliisin ja ylimmän syyttäjän kesken muodostaa ”epäselvän järjestelmän”, joka on ”vallanjaon näkökulmasta ongelmallinen”; toteaa, että Venetsian komissio huomautti myös, että ylin syyttäjä, jolla on syyttäjän valtuudet mutta joka samalla toimii myös hallituksen oikeudellisena neuvonantajana ja rahanpesun selvittelykeskuksen puheenjohtajana, käyttää virassaan suurta valtaa, joka on ”demokraattisen valvonnan ja vallanjaon periaatteiden näkökulmasta ongelmallista”[19];

EE. toteaa, että Venetsian komission valtuuskunnan mukaan ylimmän syyttäjän roolien tuleva erottaminen on hyväksytty Maltassa yleisesti oikeusjärjestelmän kokonaisvaltaisesta uudistamisesta vastaavan komission vuonna 2013 julkaiseman raportin jälkeen[20];

FF. toteaa, että Venetsian komission mukaan ylimmän syyttäjän ja poliisien lisäksi myös tuomareilla on mahdollisuus tutkimusten käynnistämiseen eikä näiden tutkimusten ja poliisitutkinnan välillä vaikuta olevan lainkaan koordinointia[21];

---

[16] Malta - Opinion on Constitutional arrangements and separation of powers, adopted by the Venice Commission at its 117th Plenary Session (Venetsia, 14.–15. joulukuuta 2018).
[17] Venetsian komission lausunto, 142 kohta.
[18] Ibid., 107–112 kohta.
[19] Ibid., 54 kohta.
[20] Ibid., 59 kohta.
[21] Ibid., 71 kohta.

GG. toteaa, että Venetsian komissio painotti myös puutteita, jotka koskevat korruptionvastaisen pysyvän komission kokoonpanoa, sillä sen jäsenten nimittäminen riippuu pääministeristä, vaikka hänen onkin kuultava asiassa oppositiota, sekä komission raporttien vastaanottajia eli oikeusministeriä, sillä oikeusministerillä ei ole tutkintavaltuuksia, mistä seuraa, että raportit johtavat todelliseen tutkintaan ja syytetoimiin vain hyvin harvoissa tapauksissa[22];

HH. toteaa, että Venetsian komission mukaan poliisiylijohtajan nimityksen olisi perustuttava avoimeen kilpailuun ja kansalaisten olisi voitava pitää poliisiylijohtajaa poliittisesti riippumattomana[23];

II. toteaa, että Maltassa on käynnistetty prosessi perustuslain uudistamisen tarkastelemiseksi maan presidentin valvonnassa, tässä prosessissa on mukana useita poliittisia toimijoita ja kansalaisyhteiskunnan edustajia ja enemmistö uudistuksista vaatii toteutuakseen parlamentin kahden kolmasosan enemmistön tuen;

JJ. toteaa, että parlamentin jäsenvaltioissa suorittama oikeusvaltioperiaatteen heikkenemisen seuranta on elintärkeä osa eurooppalaista demokratiaa ja että oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmä antaa parlamentille mahdollisuuden seurata tiiviisti jäsenvaltioiden viranomaisia ja kansalaisyhteiskuntaa ja olla yhteydessä niihin;

KK. toteaa, että vaikka parlamentin asiaa koskevat päätöslauselmat ovat saaneet laajaa kannatusta[24], komissio ei ole vielä tehnyt ehdotusta perusteellisesta ja riippumattomasta mekanismista, jolla voitaisiin seurata demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien tilannetta kaikissa jäsenvaltioissa vuosittain;

LL. toteaa, että jäsenvaltioiden käyttämät niin kutsutut sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyt uhkaavat vakavasti rahanpesun torjuntaa, horjuttavat keskinäistä luottamusta ja Schengen-alueen yhtenäisyyttä, mahdollistavat kolmansien maiden kansalaisten pääsyn EU:hun pelkän varallisuuden perusteella tietojen, taitojen tai humanitaaristen syiden sijasta ja johtavat näin tosiasiassa unionin kansalaisuuden myyntiin; panee merkille, että komissio on selkeästi todennut, että se ei enää tue Maltan käyttämiä sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjä;

MM. toteaa, että komissio on julkaissut sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyistä kertomuksen, jossa kartoitetaan nykyisiä käytäntöjä ja eritellään kyseisten järjestelyjen EU:lle aiheuttamia riskejä erityisesti turvallisuuden, rahanpesun, veropetosten ja korruption osalta;

NN. toteaa, että Maltan hallitus on tehnyt yksityisen Henley & Partners -yhtiön kanssa luottamuksellisen sopimuksen Maltan sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyn toteuttamisesta, joten on mahdotonta todentaa, ovatko sovitut menettelyt, myynnin määrä ja muut ehdot Maltan, EU:n ja kansainvälisen lainsäädännön mukaisia ja noudatetaanko niissä turvallisuusnäkökohtia;

---

[22] Ibid., 72 kohta.
[23] Ibid., 132 kohta.
[24] Päätöslauselma 25. lokakuuta 2016 suosituksista komissiolle demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan EU:n järjestelmän perustamisesta – EUVL C 215, 19.6.2018, p. 162; päätöslauselma 14. marraskuuta 2018 kattavan EU-mekanismin tarpeesta demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien suojelemiseksi – Hyväksytyt tekstit, P8 TA(2018)0456.

OO. toteaa, että asuinpaikkaa koskevien vaatimusten asettaminen Maltan sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyn hakijoihin ei ole niiden ehtojen mukaista, joista on sovittu komission kanssa vuonna 2014 tällaisten järjestelyjen osalta; toteaa, että komissio ei ole toteuttanut tuloksellisia toimia puuttuakseen asuinpaikkavaatimusten noudattamatta jättämiseen;

PP. toteaa, että syytöksiä, joiden mukaan Maltan viranomaiset ovat myyneet lääketieteellisistä syistä myönnettäviä viisumeja ja Schengen-viisumeja Libyassa ja Algeriassa, ei ole perusteellisesti tutkittu[25];

QQ. toteaa, että slovakialaiset toimittajat ilmaisivat oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmän valtuuskunnan vierailun aikana joutuvansa toimimaan ympäristössä, jossa täyttä riippumattomuutta ja turvallisuutta ei voida aina taata; toteaa, että RTVS:n (Slovakian radio- ja televisioyhtiö) kohdalla on joissain tapauksissa havaittu poliittista puuttumista journalistiseen työhön, esimerkiksi uutisia koskevien ohjeiden antamista;

RR. toteaa, että kansallista lehdistölakia ollaan uudistamassa Slovakiassa ja tämä tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa tiedotusvälineiden vapautta ja toimittajien turvallisuutta;

SS. toteaa, että joidenkin tietojen mukaan Slovakiassa esiintyy korruptiota ja petoksia, jotka liittyvät esimerkiksi maatalouden alan maksajaviraston toimintaan EU:n maatalousrahastojen käytössä, että nämä tiedot olisivat perusteellisen ja riippumattoman tutkinnan arvoisia ja osa niistä onkin OLAF:in tutkittavana ja että parlamentin talousarvion valvontavaliokunta teki niiden pohjalta Slovakiaan tiedonhankintamatkan joulukuussa 2018; toteaa, että Slovakiassa on EU:n jäsenvaltioista korkein sääntöjenvastaisuuksien ja petosten havaitsemisaste[26];

TT. toteaa, että oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmän jäsenet ovat ilmaisseet huolensa lainvalvonnan puolueettomuudesta ja oikeuslaitoksen riippumattomuudesta Slovakiassa erityisesti valinta- ja nimitysmenettelyjen politisoitumisen ja avoimuuden puutteen yhteydessä, esimerkiksi poliisiylijohtajan viran kohdalla;

UU. toteaa, että Slovakian pääministeri ja useat muut hallituksen korkea-arvoiset jäsenet sekä apulaissyyttäjä ja poliisiylijohtaja erosivat Ján Kuciakin murhan jälkeen;

VV. toteaa, että Slovakiassa lainsäädäntöprosessi perustuslakituomioistuimen tuomarien valinnan uudistamiseksi on vielä kesken ja tuomioistuimen yhdeksän väistyvän tuomarin seuraajien tuleva valinta tapahtuu vielä nykyisen menettelyn mukaisesti;

WW. toteaa, että virkamatkansa aikana oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmän jäsenet panivat merkille monien Slovakian viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan edustajien osoittaman sitoutumisen oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämiseen;

XX. toteaa, että Toimittajat ilman rajoja -järjestön vuoden 2018 lehdistönvapausindeksissä Slovakia on 27. sijalla, kun vuonna 2017 se oli 17. sijalla, Malta on pudonnut 65. sijalle 47. sijalta ja Bulgaria on nyt EU:n jäsenvaltioista alimmalla eli 111. sijalla, kun vuonna 2017 se oli 109. sijalla;

---

[25] http://nao.gov.mt//loadfile/77c82f0e-89b3-44b4-85d4-e48ecfd251b0
[26] https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR19_01/SR_FRAUD_RISKS_FI.pdf

YY. toteaa, että Transparency International -järjestö on asettanut vuosittaisessa korruptioindeksissään Maltan 51. sijalle (kun vuonna 2017 se oli 46. sijalla), Slovakian 57. sijalle (kun vuonna 2017 se oli 54. sijalla) ja Bulgarian 77. sijalle (kun vuonna 2017 se oli 71. sijalla); toteaa, että kaikkien kolmen valtion sijoitus on merkittävästi EU:n keskiarvon alapuolella[27];

YLEISIÄ HUOMIOITA

1. tuomitsee jyrkästi yhä useampien jäsenvaltioiden hallitusten jatkuvat pyrkimykset heikentää oikeusvaltioperiaatetta, vallanjakoa ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta; ilmaisee huolensa siitä, että vaikka suurin osa jäsenvaltioista on hyväksynyt lainsäädäntöä, jolla varmistetaan oikeuslaitoksen riippumattomuus Euroopan neuvoston periaatteiden mukaisesti, näiden normien soveltamistavassa on yhä ongelmia;

2. muistuttaa, että oikeusvaltioperiaate on yksi SEU-sopimuksen 2 artiklassa luetelluista perusarvoista ja niiden kaikkien suojelun edellytys; kehottaa kaikkia asiaan liittyviä EU:n ja kansallisen tason toimijoita, mukaan lukien hallitukset, parlamentit ja oikeuslaitos, tehostamaan toimia oikeusvaltion ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi;

3. panee erittäin huolestuneena merkille toimittajiin ja lehdistönvapauteen kohdistuvan kasvavan uhan, toimittajien julkisen panettelun lisääntymisen ja ammatin arvostuksen heikkenemisen, alan kasvavan taloudellisen keskittymisen ja disinformaation lisääntymisen; muistuttaa, että vahva ja oikeusvaltioperiaatteeseen perustuva demokratia ei voi toimia ilman vahvaa ja riippumatonta neljättä valtiomahtia;

4. kehottaa neuvostoa tutkimaan ja seuraamaan komission ja parlamentin mahdollisia ehdotuksia, jotka liittyvät rikkomusmenettelyihin ja SEU-sopimuksen 7 artiklan mukaiseen menettelyyn, erityisesti ryhtymällä pikaisiin toimiin komission 20. joulukuuta 2017 antaman perustellun Puolaa koskevan ehdotuksen pohjalta, nostamalla Unkarin tilanteen ensisijaiseksi asiaksi neuvoston asialistalla, tiedottamalla parlamentille välittömästi ja kattavasti menettelyn kaikissa vaiheissa ja pyytämällä parlamenttia esittämään Unkarin tilanteesta perustellun ehdotuksensa neuvostolle;

TUTKIMUKSET JA LAINVALVONTATOIMET

5. kehottaa Maltan hallitusta käynnistämään viipymättä Daphne Caruana Galizian murhaa koskevan perusteellisen ja riippumattoman julkisen tutkinnan, jossa painotetaan erityisesti sen mahdollistaneita olosuhteita, viranomaisten vastausta ja toimia, joilla voidaan varmistaa, ettei tällainen murha voi toistua;

6. kehottaa painokkaasti Maltan hallitusta tuomitsemaan julkisesti ja yksiselitteisesti kaiken kuolleeseen Daphne Caruana Galiziaan kohdistuvan vihapuheen ja hänen muistonsa häpäisemisen; kehottaa painokkaisiin toimiin mahdollisesti vihaa lietsovia viranomaisia vastaan;

7. pitää äärimmäisen tärkeänä löytää yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan edustajien ja Daphne Caruna Galizian omaisten kanssa ratkaisu Caruana Galizian Vallettassa

[27] https://www.transparency.org/cpi2018
https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017

sijaitsevan muistopaikan tilanteeseen, jotta hänen muistoaan voidaan kunnioittaa vapaasti;

8. kehottaa asianomaisia Maltan viranomaisia julkistamaan tuomioistuimen Egrant-yhtiötä koskevan tutkintaraportin kokonaisuudessaan ja muokkaamattomassa muodossaan;

9. kehottaa Maltan ja Slovakian hallituksia varmistamaan, että lainvalvontaviranomaiset tutkivat viipymättä ja perusteellisesti kaikki rikolliseen toimintaan viittaavat havainnot, myös silloin, kun ne ovat väärinkäytösten paljastajien ja toimittajien esiin tuomia ja erityisesti silloin kun väitetyt tapaukset koskevat korruptiota, talousrikoksia, rahanpesua, petoksia ja verovilppiä, joista Daphne Caruana Galizia ja Ján Kuciak raportoivat;

10. pitää valitettavana, että kaikki Maltan hallituksen jäsenet, kuten matkailuministeri (entinen energiaministeri), eivät olleet tilaisuudessa tavata oikeusvaltioperiaatteen seurantaryhmän valtuuskuntaa eikä valtuuskunta päässyt tapaamaan myöskään Nexia BT:n edustajia, kuten yhtiön toimitusjohtajaa;

11. panee huolestuneena merkille, että Maltan viranomaiset eivät ole virallisesti pyytäneet oikeusapua Saksan liittotasavallan rikospoliisilta (Bundeskriminalamt) voidakseen tutustua Daphne Caruana Galizian kannettavien tietokoneiden ja kiintolevyjen sisältämiin tietoihin sen jälkeen, kun Caruana Galizian omaiset luovuttivat nämä laitteet Saksan viranomaisille;

12. panee tyytyväisenä merkille tutkinnan viimeaikaiset tulokset, joiden seurauksena on pidätetty neljä henkilöä, jotka ovat sittemmin saaneet syytteet Ján Kuciakin ja Martina Kušnírován syyskuussa 2018 tapahtuneen murhan tutkinnan yhteydessä; kehottaa lainvalvontaviranomaisia jatkamaan tutkintaa sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla kaikin käytettävissä olevin keinoin, jotta murhan tilanneet ja siihen osallistuneet henkilöt saadaan oikeuden eteen, myös jatkamalla yhteistä tutkintaryhmää koskevaa sopimusta huhtikuun 2019 jälkeen;

13. toteaa, että Ján Kuciakin ja Martina Kušnírován murhan tutkinnan yhteydessä on paljastunut muita rikollisia toimia, kuten väitetty suunnitelma murhata syyttäjät Peter Šufliarsky ja Maroš Žilinka ja asianajaja Daniel Lipšic; toteaa, että myöhempi tutkinta on yleisen syyttäjäviranomaisen ja erityissyyttäjän yhteisellä päätöksellä annettu sisäministeriön alaisen poliisin toiminnan tarkastusyksikön hoidettavaksi, koska poliiseja on mahdollisesti osallistunut kohteita koskevien tietojen hakemiseen poliisin tietokannoista; aikoo seurata jatkossa tilanteen kehittymistä;

14. panee tyytyväisenä merkille Ján Kuciakin mukaan nimetyn tutkivan journalismin keskuksen perustamisen, useiden journalistien vuoden 2018 lopulla käynnistämän Daphne-hankkeen sekä Forbidden Stories Daphne -hankkeen, jonka 18 tutkivien journalistien yhteenliittymää käynnisti maaliskuussa 2018 tarkoituksenaan jatkaa Daphnen työtä; toteaa, että kuuden kuukauden kuluttua toiminnan aloittamisesta Daphne-hankkeen ensimmäisessä julkaisussa tehtiin uusia paljastuksia;

15. kehottaa komissiota ja Euroopan petostentorjuntavirastoa suorittamaan perusteellisia tutkimuksia kaikista parlamentin tilapäisten valtuuskuntien tietoon vuonna 2018 tuoduista tapauksista, toisin sanoen korruptio- ja petosväitteistä, jotka koskevat muun

muassa EU:n maatalousrahastojen käyttöä, ja mahdollisista vääränlaisista kannustimista maananastuksiin;

16. kehottaa Maltan hallitusta käynnistämään tutkimuksen Panaman asiakirjojen paljastuksista ja yhteyksistä Dubaissa sijaitsevan 17 Black -yrityksen ja matkailuministerin (entisen energiaministerin) ja pääministerin kabinettipäällikön välillä;

17. kehottaa Maltan ja Slovakian hallituksia sekä kaikkia EU:n jäsenvaltioita ja niiden lainvalvontaviranomaisia tehostamaan järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa, jotta voidaan palauttaa suuren yleisön luottamus maiden instituutioihin;

18. on syvästi huolissaan Slovakian hallituksen mahdollisesta roolista Saksassa tapahtuneen Vietnamin kansalaisen sieppauksessa ja vaatii kokonaisvaltaista tutkintaraporttia, joka laaditaan jatkuvassa yhteistyössä Saksan viranomaisten kanssa ja jossa käsitellään myös entisen sisäministerin väitettyä osallisuutta asiaan;

19. on huolestunut Slovakian valtaa käyttävää piiriä koskevista korruptio-, eturistiriita-, rankaisemattomuus- ja pyöröovisyytöksistä; on tyrmistynyt siitä, että erottuaan tehtävistään keskusrikospoliisin (NAKA) entinen poliisijohtaja ja entinen poliisipäällikkö nimitettiin sisäministerin neuvonantajiksi, myös Tšekin tasavallassa; panee merkille, että entinen poliisipäällikkö on nyt eronnut sisäministerin neuvonantajan tehtävästä sen jälkeen, kun lehdistö kirjoitti ennen Jan Kuciakin murhaa tehdystä häntä koskevasta tietohausta, jonka entinen poliisipäällikkö väitteiden mukaan tilasi;

20. on tyytyväinen, että Maltan ja Slovakian kansalaiset ja kansalaisyhteiskuntien järjestöt osallistuvat demokratian, oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien puolustamiseen; kehottaa Maltan ja Slovakian hallituksia antamaan täyden tukensa tälle kansalaisten osallistumiselle ja pidättäytymään sen estämisestä;

21. kehottaa Maltan, Slovakian ja Bulgarian hallituksia jatkossakin edistämään kaikkea yhteistyötä Europolin kanssa muun muassa ottamalla viraston täysin mukaan työhön ja antamalla sille ennakoivasti käyttöön kaikki tutkimuksiin liittyvät asiakirjat;

22. kehottaa komissiota antamaan selkeät ohjeet jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välistä ja niiden ja EU:n virastojen välistä tietojen- ja todisteiden vaihtoa, myös eurooppalaisen tutkimusmääräyksen käytön kautta tapahtuvaa vaihtoa, koskevista toimintatavoista ja oikeudellisesta kehyksestä;

23. katsoo, että Europolin ja Eurojustin nykyiset talousarviovarat, henkilöstöresurssit ja toimivaltuudet eivät ole riittäviä, jotta virastot voisivat täysin ja ennakoivasti luoda unionin lisäarvoa tutkiessaan esimerkiksi Daphne Caruana Galizian, Ján Kuciakin and Martina Kušnírován murhia;

24. korostaa, että jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaiset ja oikeusviranomaiset ovat osa EU:n yhteistyöjärjestelmää; katsoo, että unionin toimielinten, elinten ja virastojen olisi sen tähden tartuttava proaktiivisesti toimeen ja puututtava kansallisten viranomaisten toiminnan puutteisiin; on huolissaan siitä, että unionin toimielimet, elimet ja virastot

säännönmukaisesti ryhtyvät tällaisiin toimiin vasta sitten, kun toimittajat ja väärinkäytösten paljastajat ovat paljastaneet omat tietonsa;

25. kehottaa komissiota ja neuvostoa lisäämään Europolin määrärahoja kautta 2021–2027 koskevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä käydyissä neuvotteluissa yksilöityjen operatiivisten ja strategisten tarpeiden mukaisesti ja vahvistamaan Europolin toimeksiantoa, jotta se voi osallistua ennakoivammin tärkeimpien jäsenvaltioissa toimivien järjestäytyneen rikollisuuden ryhmien tutkimiseen silloin, kun tällaisten tutkintatoimien riippumattomuudesta ja laadusta on vakavia epäilyksiä; katsoo, että tällaisissa tapauksissa Europolin olisi esimerkiksi voitava proaktiivisesti panna alulle yhteisten tutkintaryhmien perustaminen;

26. kehottaa Eurojustia ja tulevaa Euroopan syyttäjänvirastoa (EPPO) tekemään optimaalista yhteistyötä EU:n taloudellisia etuja koskevissa tutkimuksissa erityisesti niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka eivät ole liittyneet EPPOon; kehottaa sen tähden jäsenvaltioita ja unionin toimielimiä myötävaikuttamaan EPPOn nopeaan käynnistämiseen, ja katsoo, että kaikkien niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät vielä ole ilmoittaneet aikeestaan liittyä EPPOon, olisi tehtävä se;

27. kehottaa komissiota ryhtymään jatkotoimiin niiden parlamentin päätöslauselmien osalta, joissa pyydetään parhaiden tutkimusmenetelmiin liittyvien käytäntöjen kartoittamista kautta EU:n, jotta voidaan edistää yhteisten käytäntöjen kehittymistä unionissa[28];

MALTAN JA SLOVAKIAN PERUSTUSLAILLISET HAASTEET

28. suhtautuu myönteisesti Maltan hallituksen lausuntoihin Venetsian komission äskettäisen raportin sisältämien suositusten täytäntöönpanosta;

29. on tyytyväinen, että on perustettu sekä hallituksen että opposition jäsenistä koostuva ryhmä, joka tarkastelee perustuslain uudistamista;

30. kehottaa Maltan hallitusta ja parlamenttia panemaan täytäntöön poikkeuksetta kaikki Venetsian komission suositukset, tarpeen tullen myös taannehtivasti, jotta varmistetaan, että aiemmat ja nykyiset päätökset, kannat ja rakenteet saatetaan suositusten mukaisiksi, ja panemaan täytäntöön erityisesti suositukset

– vahvistaa Maltan parlamentin jäsenten riippumattomuutta, valvontaoikeuksia ja valmiuksia, erityisesti tiukentamalla eturistiriitoja koskevia sääntöjä, maksamalla jäsenille riittävä palkkio ja antamalla puolueetonta tukea;

– ilmoittaa julkisesti oikeuslaitoksen avoimista toimista (kohta 44);

– muuttaa oikeuslaitoksen hallintokomitean nimityksiin osallistuvan alakomitean (JAC) kokoonpanoa niin, että vähintään puolet sen jäsenistä on tuomarikollegojen valitsemia tuomareita, ja antaa JACille toimivalta asettaa ehdokkaat paremmuusjärjestykseen ansioiden perusteella ja esittää suoraan näitä ehdokkaita

[28] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011IP0459
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:52016IP0403

presidentille nimitystä varten, myös korkeimman oikeuden presidenttiä nimitettäessä (kohta 44);

– antaa oikeuslaitoksen hallintokomitealle lisää toimivaltuuksia erottaa tuomareita tai rauhantuomareita ja avata kyseisen komitean tekemiä kurinpidollisia toimia koskeva muutoksenhakuväylä tuomioistuimeen (kohta 53);

– perustaa riippumaton johtavan yleisen syyttäjän virasto (DPP), joka vastaa kaikista yleisen syyttäjän alaan kuuluvista asioista ja ottaa kantaakseen nykyiset ylimmän syyttäjän tehtävät samoin kuin poliisin ja tutkintatuomareiden syyttäjäntehtävät Venetsian komission suositusten mukaisesti (kohdat 61–73); kehottaa Maltan hallitusta alistamaan vasta perustetun johtavan yleisen syyttäjän viraston tuomioistuinvalvonnalle erityisesti syyttämättäjättämistä koskevien päätösten osalta (kohdat 68 ja 73);

– uudistaa korruption vastaista pysyvää komissiota (PCAC) varmistamalla, että nimitysprosessi on riippumattomampi toimeenpanevasta vallasta ja varsinkin pääministeristä ja että PCAC:n raportit johtavat tosiasiallisesti syytteeseenpanoon; harkita myös sitä vaihtoehtoa, että korruption vastainen pysyvä komitea raportoisi suoraan vastaperustetulle johtavan yleisen syyttäjän virastolle (kohta 72);

– käynnistää perustuslain uudistusprosessi, jotta varmistetaan se, että perustuslakituomioistuimen tuomiot johtavat suoraan ilman parlamentin väliintuloa perustuslain vastaisiksi todettujen säännösten kumoamiseen (kohta 79);

– poistaa käytäntö, jonka mukaisesti henkilö voi toimia osa-aikaisesti parlamentin jäsenenä, nostaa parlamentin jäsenten palkkioita, rajoittaa parlamentin jäsenten nimittämistä virallisesti nimettyihin elimiin, osoittaa parlamentin jäsenten käyttöön riittävästi henkilökuntaa tukitoimia varten, antaa jäsenille riippumatonta tietoa ja puolueettomia neuvoja sekä pidättäytyä liiallisesta delegoidun lainsäädännön käyttämisestä (kohta 94);

– varmistaa, että viranomaiset noudattavat täysin oikeusasiamiehen tiedonsaantipyyntöjä, että oikeusasiamiehen kertomuksista keskustellaan parlamentissa, että oikeusasiamiehen viraston toimintaa säännellään perustuslaillisella tasolla ja että tiedonvälityksen vapaudesta annettu laki päivitetään (kohdat 100–101);

– uudistaa kansliapäällikköjen nimitysmenettely niin, että se perustuu riippumattoman virkamieskomitean tekemään ehdokkaan ansioihin perustuvaan valintaan eikä pääministerin tekemään valintaan (kohdat 119–120);

– rajoittaa vahvasti ”luottamusasemaa tai luottohenkilöä” koskevia käytäntöjä ja ottaa käyttöön selkeät oikeudelliset säännöt ja tehdä muutoksen perustuslakiin niin, että ne toimivat perustana ja kehyksenä tälle käytännölle (kohta 129);

– muuttaa poliisiylijohtajan nimitysmenettelyä niin, että ehdokkaat valitaan julkisella virkakilpailulla ja nimitys perustuu ansioihin (kohta 134);

31. toteaa, että Slovakiassa on käynnissä perustuslakituomioistuimen tuomareiden valinta- ja nimitysmenettely, sillä 13 tuomarista yhdeksän toimikausi päättyi helmikuussa; korostaa, että tätä valinta- ja nimitysprosessia sekä tutkintoja ja vaatimuksia koskevissa säännöksissä on noudatettava mahdollisimman tiukkoja avoimuutta, valvontaa ja vastuuvelvollisuutta koskevia normeja Venetsian komission asiaa koskevien päätelmien mukaisesti[29];

32. kehottaa hyväksymään nopeasti avoimet, yksiselitteiset ja objektiiviset Slovakian uuden poliisiylijohtajan vuonna 2019 tapahtuvaa valintaa koskevat säännöt ja menettelyt, jotka takaavat viran riippumattomuuden ja puolueettomuuden;

SIJOITTAJIEN KANSALAISUUS- JA OLESKELUPAJÄRJESTELYT JA VIISUMIT

33. kehottaa Maltan hallitusta lopettamaan sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjen soveltamisen ja tilaamaan riippumattoman kansainvälisen tutkimuksen kansalaisuuden ja oleskelulupien myynnin vaikutuksista Maltan rahanpesun torjunnan täytäntöönpanovalmiuksiin, lisääntyneeseen rajatylittävään rikollisuuteen ja Schengen-alueen yhtenäisyyden säilyttämiseen;

34. kehottaa Maltan hallitusta julkaisemaan vuosittain luettelon kaikista henkilöistä, jotka ovat ostaneet Maltan ja EU:n kansalaisuuden ja varmistamaan, että näitä henkilöitä ei oteta mukaan samoihin luetteloihin sellaisten henkilöiden kanssa, jotka saivat Maltan kansalaisuuden muulla tavoin; kehottaa Maltan hallitusta varmistamaan, että kaikki nämä uudet kansalaiset ovat tosiasiallisesti asuneet kokonaisen vuoden Maltassa ennen kansalaisuuden ostoa, kuten komission kanssa sovittiin ennen ohjelman käynnistämistä; kehottaa komissiota tekemään kaikkensa sen varmistamiseksi, että asiasta alun perin saavutettua yhteisymmärrystä kunnioitetaan tulevaisuudessa;

35. suhtautuu myönteisesti siihen, että kun komissiolta pyydettiin selvennystä helmikuussa 2019, se totesi selkeästi, että se ei millään tavalla tue Maltan soveltamia sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjä;

36. kehottaa Maltan hallitusta antamaan kaikki tiedot sopimuksestansa sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluloikeusjärjestelyjä toteuttavan yksityisen Henley & Partners-yrityksen kanssa ja päättämään sopimuksen niin, ettei sen päättämisestä tai keskeyttämisestä aiheudu seuraamuksia julkiselle taloudelle;

37. kehottaa komissiota tarkastelemaan, ovatko jäsenvaltioiden viranomaisten ja yksityisten yritysten väliset sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjen hallinnointia ja ulkoistamista koskevat sopimukset unionin ja kansainvälisen oikeuden sekä turvallisuusnäkökohtien mukaisia;

38. suhtautuu myönteisesti komission julkaisemaan sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjä koskevaan raporttiin, mutta on huolissaan siitä, että raportti sisältää vain vähän tietoja; kehottaa komissiota seuraamaan edelleen erilaisten sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjen laajuutta ja vaikutuksia EU:ssa keskittyen erityisesti due diligence -menettelyihin, edunsaajien profiileihin ja toimintaan, sopimusten mahdollisiin vaikutuksiin rajat ylittävään rikollisuuteen ja

[29] https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2017)001-e

Schengen-alueen yhtenäisyyden säilymiseen; kehottaa komissiota käsittelemään sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjä nimenomaisesti Schengenin arviointimekanismissa ja esittämään lainsäädäntöehdotuksen, jossa asetetaan selkeät rajat sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyille;

40. kehottaa komissiota tarkastelemaan sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjä koskevan raporttinsa pohjalta erityisesti Maltan hallituksen soveltaman sijoittajien kansalaisuus- ja oleskelulupajärjestelyn vaikutuksia Schengen-alueen yhtenäisyyden säilymiseen;

41. kehottaa Europolia ja Euroopan raja- ja merivartiovirastoa toteuttamaan yhteisen uhka-arvion unionin jäsenvaltioiden soveltamien sijoittajien kansalaisuus- ja oleskeluoikeusjärjestelyjen seurauksista järjestäytyneen rikollisuuden torjunnalle ja Schengen-alueen yhtenäisyyden säilymiselle;

42. kehottaa Maltan hallitusta tutkimaan täysimääräisesti väitteet massiivisesta Schengen-viisumeiden ja lääketieteellisistä syistä myönnettävien viisumien myynnistä, mukaan lukien väitteet Maltan hallituksen entisten tai nykyisten korkeiden virkamiesten kuten pääministerin kabinetin henkilöstöpäällikön ja Neville Gafan osallisuudesta tähän;

TOIMITTAJIEN TURVALLISUUS JA TIEDOTUSVÄLINEIDEN RIIPPUMATTOMUUS

43. kehottaa Slovakian hallitusta varmistamaan toimittajien turvallisuuden; pitää valitettavana omistusta koskevan avoimuuden puutetta; kyseenalaistaa julkisten tiedotusvälineiden riippumattomuuden ja laadun useiden toimittajien erottua RTVS:n palveluksesta;

44. on huolissaan slovakialaispoliitikkojen lausunnoista, kuten entisen pääministerin julkisesti esimerkiksi 2. lokakuuta 2018 lehdistötilaisuudessa antamasta lausunnosta, joissa kyseenalaistetaan riippumattomien toimittajien ja julkisten tiedotusvälineiden arvo;

45. toistaa pyyntönsä Maltan hallituksen asiasta vastaaville jäsenille vetää välittömästi pois Daphne Caruana Galizan surevia omaisia vastaan nostetut kunnianloukkausta koskevat kanteet, pidättäytyä käyttämästä kunnianloukkauslakeja kriittisesti kirjoittavien toimittajien pankkitilien jäädyttämiseen ja uudistamaan kunnianloukkausta koskevat lait, joita käytetään toimittajien työn estämiseen;

46. kehottaa komissiota esittämään ehdotuksia, joilla estetään niin sanotut strategisesti kansalaisvaikuttamista vastaan nostettavat oikeusjutut (SLAPP);

EU:N TOIMENPITEET

47. kehottaa uudelleen komissiota aloittamaan vuoropuhelun Maltan hallituksen kanssa oikeusvaltiotoimintakehyksestä;

48. panee merkille komission ja neuvoston pyrkimykset varmistaa, että kaikissa jäsenvaltioissa noudatetaan täysimääräisesti oikeusvaltioperiaatetta, demokratiaa ja perusoikeuksia; on kuitenkin huolissaan komission oikeusvaltiotoimintakehyksen ja

SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti käynnistettyjen menettelyjen tähänastisesta vähäisestä vaikutuksesta; korostaa, että jatkuva kyvyttömyys puuttua SEU-sopimuksen 2 artiklassa tarkoitettujen arvojen vakaviin ja jatkuviin loukkauksiin on kannustanut muita jäsenvaltioita noudattamaan samaa linjaa; pitää valitettavana komission päätöstä lykätä heinäkuuhun 2019 ehdotuksen julkaisemista oikeusvaltiotoimintakehyksen vahvistamisesta;

49. palauttaa mieliin tarpeen arvioida puolueettomasti ja säännöllisesti oikeusvaltion, demokratian ja perusoikeuksien tilaa kaikissa jäsenvaltioissa; painottaa, että arvioinnin on perustuttava objektiivisiin kriteereihin; pyytää uudelleen kiinnittämään huomiota 10. lokakuuta 2016 ja 14. marraskuuta 2018 antamiinsa päätöslauselmiin, joissa kehotetaan perustamaan kokonaisvaltainen demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia suojaava EU:n mekanismi; katsoo, että tämä olisi oikeudenmukainen, tasapainoinen, säännönmukainen ja ennalta ehkäisevä mekanismi, joka koskisi SEU:n 2 artiklassa lueteltujen arvojen mahdollisia loukkauksia, ja korostaa, että tällaista mekanismia tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan;

50. pitää valitettavana, että komissio ei ole vieläkään esittänyt ehdotusta kokonaisvaltaisen demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia suojaavan EU:n mekanismin perustamisesta ja kehottaa sitä antamaan asiasta pian ehdotuksen, erityisesti esittämällä demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan unionin sopimuksen hyväksymistä toimielinten välisen sopimuksen muodossa;

51. suhtautuu myönteisesti komission ehdotukseen asetukseksi unionin talousarvion suojaamisesta tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatetta noudatetaan jäsenvaltioissa yleisesti ottaen puutteellisesti; pyytää kiinnittämään uudelleen huomiota aiheesta tammikuussa 2019 antamaansa päätöslauselmaan ja kehottaa neuvostoa osallistumaan rakentavassa hengessä neuvotteluihin mahdollisimman pian;

52. painottaa, että on tärkeää lähettää parlamentin tilapäisiä valtuuskuntia jäsenvaltioihin, sillä ne voivat seurata tehokkaalla tavalla demokratian, oikeusvaltion ja perusoikeuksien loukkauksia; suosittaa perustamaan pysyvän rakenteen parlamentin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan sisälle valvomaan tällaisia loukkauksia jäsenvaltioissa;

53. kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita torjumaan tiukasti järjestelmällistä korruptiota ja antamaan tehokkaita välineitä korruption estämiseen, torjumiseen ja sanktioimiseen ja petosten torjuntaan samoin kuin valvomaan säännöllisesti julkisten varojen käyttöä; toistaa pitävänsä valitettavana, että komissio on päättänyt olla julkaisematta EU:n korruptiontorjuntakertomusta viime vuosina, ja korostaa, että korruption torjuntaa koskevien tiedotteiden laatiminen osana eurooppalaista ohjausjaksoa ei ole riittävän tehokas keino varmistaa, että korruptio voidaan ottaa asialistalle yksiselitteisesti; kehottaa komissiota sen tähden välittömästi jatkamaan vuotuista korruptiontorjunnan seurantaa ja raportointia kaikkien jäsenvaltioiden ja unionin toimielinten osalta;

54. on tyytyväinen EKP:n ja kansallisten valvontaviranomaisten sopimukseen tietojenvaihtoa koskevasta uudesta yhteistyömekanismista; kannustaa kaikkia osallistuvia viranomaisia hyödyntämään mekanismia laajalti, jotta varmistetaan nopea ja tehokas yhteistyö rahanpesun torjunnassa;

55. palauttaa puhemiehen mieleen, että parlamentin kehotusta perustaa tutkivasta toimittajantyöstä vuosittain myönnettävä Daphe Caruana Galizian nimeä kantava eurooppalainen palkinto ei ole vieläkään pantu täytäntöön;

56. suhtautuu myönteisesti parlamentin päätökseen nimetä tutkiville toimittajille suunnattu harjoitteluohjelmansa Ján Kuciakin mukaan;

57. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille sekä Euroopan neuvoston parlamentaariselle yleiskokoukselle.